

1932.

Sølieutenant-Selskabet.

~~20. december~~

Tirsdag den ~~10. januar~~ Kl. 19³⁰

Kontreadmiral P. Basting :
Om Lyseklaeden .

P. G. Basting :

Lyseklaeden

20. 12. 1932.

Trulley of

Overbørgermester B. H. Andersen

Kontreadmiral Bestrup.

C. G. Bestrup.

K y s t f l a a d e n .

20. 12. 1932

Mine Herrer!

Forslag af B. H. Andersen

Efter Opfordring af Selskabets Formand skal jeg have den Ære i Aften at gøre Rede for, hvad man forstaar ved Kystflaaden, og hvad dens Virksomhedsomraade er.

Ifølge Søvarnslovens § 8 - 13 er Kystflaadens Chef Kontreadmiral, og hans Stab bestaar af en Stabschef, Ekvipagemesteren og tilkommanderet Personel.

Under Kystflaaden hører:

Flaadestationen og Divisionerne, nemlig Skibsdivisionen, Torpedobaadsdivisionen, Undervandsbaadsdivisionen og Mineskibsdivisionen samt - staar der - endvidere Marinestationer, men dem er der dog ingen af.

Derimod hører ikke til Kystflaaden: Skibe til særligt Formaal, saasom Kaserne- og Depotskibe, Inspektionsskibe, Opmaalingskibe, Øvelseskuttere og Kongeskibet, undtagen naturligvis, naar de er oplagt ved Flaadestationen eller under Divisionerne.

Ifølge Chefen for Kystflaadens Instruks er endvidere Kvartermester- og Underkvartermesterskolerne og indtil videre ogsaa Reserveofficersskolen ham underlagt.

I Bemærkningerne til Lovforslaget angives følgende om Chefen for Kystflaadens Virksomhed:

Han leder med sin Stab de forberedende Arbejder til Flaademateriellets Optræden under Neutralitets- og Krigsforhold, alt efter de nærmere Ordre, han herom modtager fra Søvarnskommandoen.

Efter Omstændighederne leder han større samlede Øvelser under de aarlige Udrustninger.

Derimod er de enkelte Divisioner i den almindelige daglige Administration og Virksomhed selvstændigt stillede.

Naar Skibe er udrustede paa Togt, bestemmer Ministeriet i hvert enkelt Tilfælde, hvilken Myndighed de er underlagt.

Stations- og Bevogtningstjenesten paa Holmen eller andre Stationer udøver han gennem Ekvipagemesteren.

Dette er i meget korte Træk Kystflaadens Omraade. Jeg skal senere komme lidt nærmere ind derpaa, men vil først omtale Kystflaadens Virksomhed.

I de første Maaneder efter at Søværnsloven var traadt i Kraft, gik Tiden hovedsagelig med Afskedigelse og Forhandlinger om Antagelse af Personel, idet de gamle Kategorier var ophævede for det Personel, som havde været underlagt Flaadestationen, og nye Kategorier oprettede med væsentlig daarligere Forhold.

Dækofficerer, midlertidige Befalingsmænd og faste menige var ophævede, Materiel- og Radiomestre, Kvartermestre, Underkvartermestre og Mather oprettede

Ifølge Loven havde Personel, der havde været ansat i de nedlagte Stillinger, Adgang til Ansættelse i de nye Stillinger, hvis man fandt dem egnede dertil. Men Lysten til at gaa ind i de nye Stillinger, paa de nye Betingelser, var ikke stor.

Dækofficererne vilde gerne være Materiel- eller Radiomestre, men det var kun et Faatal af dem, der vilde være Kvartermestre. Saaledes at alle, der ønskede det, blev ansat. I de resterende Kvartermesterstillinger blev de dertil bedst egnede midlertidige Befalingsmænd ansat, for det var de alle villige til.

Derimod erklærede de midlertidige Befalingsmænd og faste menige alle som een, at de ikke vilde gaa ind i Stillingerne som Underkvartermestre og Mather paa de Betingelser, som den nye Lov tilbød, og det var i og for sig ganske forstaaeligt.

Nye Underkvartermestre og Mather, fremstillede paa den Maade, Loven foreskriver, kan man først faa i Løbet af en vis Tid og lidt efter lidt. Da Underkvartermestre i Hovedsagen skal gøre Tjeneste i højst 6 Aar og Mather i højst 3 Aar, bør Fornyelsen kun finde Sted med noget over henholdsvis $1/6$ og $1/3$ hvert Aar.

De første nye Mather kan blive til den $1/4$ 1933, da det første Hold af Underkvartermesterskolens yngste Klasse er færdige. Og de første Underkvartermestre, uddannede efter Loven, den 1' Oktober 1935. Og først i 1940 kan vi i heldigste Tilfælde, nemlig

hvis Tilgangen er tilstrækkelig, faa de sidste kontraktansatte Underkvartermestre afløst af nye. Og om vi vil være saa heldige, er foreløbig et Spørgsmaal, da de gamle - kontraktansatte - ganske naturligt gør, hvad de kan, for at tage Modet fra de nykomne.

Flaaden kan ikke undvære disse Kategorier, dels for at kunne besætte de udrustede Skibe forsvarligt, og dels - det gælder især for Underkvartermestrenes Vedkommende - af Hensyn til det værnepligtige Mandskabs Uddannelse.

Man maatte altsaa beholde en Del af de midlertidige Befalingsmænd og faste menige som Underkvartermestre og Mather, og for at muliggøre dette, ansatte man dem paa Kontrakt - med 3 Maaneders Opsigelsesfrist - med samme Lønning, som de havde i Forvejen. Ialt var det 285 Mand, der paa denne maade ansattes paa Kontrakt.

Det var en dyr Vej at gaa, men der var ingen anden, i alt Fald kunde man ikke finde nogen anden. Og den havde dog, menneskelig set, den store Fordel, at disse 285 Mennesker, der havde tjent Marinen dygtigt og godt, ikke blev sendt ud i Arbejdsløsheden.

Merudgiften til Lønninger i Forhold til det, der er forudsat i Loven, er meget betydelig, og da de bekendte $11\frac{1}{2}$ Million ikke maa overskrides, gaar det haardt ud over Udrustningskontoen, Vedligeholdelseskontoen og Nybygningskontoen.

Den Del af Personellet, hvis Stillinger var ophævede ved Loven, blev straks opsagt til Afsked, og den 1' Juli forlod de af dem, der ikke kunde eller vilde gaa over i de nye Stillinger, Marinen.

Det drejede sig om ca. 130 Dækofficerer af alle Slags, ca. 50 midlertidige Befalingsmænd og ca. 110 faste menige.

Flaadens nye Organisation var imidlertid blevet saa vidt forberedt, at den kunde træde i Kraft samtidig, den 1' Juli.

For Kystflaadens Vedkommende er den i det væsentlige fastlagt ved de Bestemmelser i Søværnsloven med tilhørende Bemærkninger og de udstedte Instrukser, som jeg tidligere har nævnt. Og jeg skal nu lidt nærmere omtale de forskellige Afdelinger, som hører under Kystflaaden.

1. Flaadestationen.

Flaadestationen er blevet væsentlig indskrænket i Forhold til tidligere Tider. Søartilleriet og Søminevæsenet er nu direkte underlagt Ministeriet. Flaademagasinet, Beklædningsmagasinet og Proviantmagasinet er underlagt Intendanturen, der ligger direkte under Ministeriet. Skibsinspektionen er for Materiellets Vedkommende henlagt til Skibstilsynet, der sorterer under Marinestaben.

Tilbage er der Personelkontorerne, Ekvipageafdelingen, Kompasvæsenet, Kasernen samt de oplagte Skibe, som ikke ligger under Divisionerne.

Det Personel, der ligger under Kystflaaden, er Kvartermestergruppen og de værnepligtige.

Kvartermestergruppen omfatter Kvartermestre, Underkvartermestre, Radiotelegrafister og -Undertelegrafister, Mekanikere, Musikere, Kokke og Hovmestre.

Den Del af Gruppen, der hører til Dækspersonellet, hører under Personelkontor D, der ledes af Adjutanten hos Chefen for Kystflaaden.

Maskinpersonellet hører under Personelkontor M, der ledes af Stabsmaskinmesteren, og Intendanturpersonellet hører under Personelkontor I, der ledes af Stabsintendanten.

Stabsintendanten og Stabsmaskinmesteren er kun, hvad den nævnte Del af deres Virksomhed angaar, underlagt Chefen for Kystflaaden. I alt øvrigt er Stabsintendanten direkte underlagt Ministeriet, medens Stabsmaskinmesteren er underlagt Marinestaben.

De værnepligtige hører som hidtil under Kontoret for Værnepligtssager, der ledes af en Intendant - p.t. en Overintendant paa Kontrakt.

Ekvipageafdelingen og Kompasvæsenet er ikke undergaaet nogen Forandring, saa dem behøver jeg ikke at omtale.

Kasernen huser nu foruden de sædvanlige værnepligtige ogsaa en ny Slags Folk, nemlig Eleverne.

Ifølge Søvernsloven kan der af de indkaldte værnepligtige efter 4 Maaneders Tjeneste udtages indtil 10 % til fortsat Tjeneste i ca. 8 Maaneder ekstra. De uddannes i Løbet af disse 8 Maaneder

til Mather, dels i Underkvartermesterskolens yngste Klasse, dels ved praktisk Tjeneste. De udnævnes derefter, hvis de findes egnede, til Mather og kan antages til frivillig Tjeneste som saadanne eller hjemsendes. Imedens de er til fortsat Tjeneste, kaldes de Elever og lønnes noget bedre end de almindelige varnepligtige.

Da man næppe kan antage, at Folk, der mod deres Vilje antages til fortsat Tjeneste, skulde være særlig villige til derefter at fortsætte frivillig som Mather, og da det er meget ønskeligt at faa nye Mather til Afløsning af nogle af de kontraktansatte, valgte man i Aar kun at udtage Folk, som var villige. Det blev desto værre ikke mange. Da ca. 600, der var til Tjeneste i September Maaned og havde været inde i mindst 4 Maaned, blev spurgt, men man fik kun 16. Saa spurgte man ogsaa dem, der paa den Tid var paa Eksercerskole, idet de saa efter Underkvartermesterskolens yngste Klasse skal have den almindelige praktiske Værnepligtsuddannelse, og af dem fik vi 11. Vi skulde bruge ca. 70, og Resten fik vi saa ved gennem Bladene at faa frivillige, der var hjemsendt for ikke længe siden.

Af disse Elever haaber vi saa, at i alt Fald en Del kan antages til frivillig Tjeneste som Mather paa de i Lovens givne Vilkaar.

Kasernekommandanten er tillige Chef for Kvartermester- og Underkvartermesterskolerne.

Disse Skoler vil, saa vidt jeg ved, blive omtalt senere paa Vinteren af en anden Foredragsholder, saa jeg skal kun bemærke, at de har faaet Undervisningslokaler i den tidligere Officersskole, og at Kasernekommandanten til Hjælp ved Ledelsen har en Skoleforstander.

Der er endnu en ny Kategori af Personel, som jeg vil omtale med det samme, og det er Lærlingene.

Ifølge Sværnsloven skal Mandskabet til Søværnet hovedsagelig tilvejebringes ved Antagelse af unge Mennesker, der har afsluttet deres almindelige Uddannelse i Folkeskolen. De benævnes Lærlinge og skal have en treaarig Uddannelse som saadanne; de to første Aar en praktisk og teoretisk skolemæssig Uddannelse, og det sidste Aar skal de fordeles til Divisionerne. Derefter skal de saa kunne udnævnes til Mather.

Det vil betyde, at man maa have til Tjeneste ialt 2 a 3 Gange saa mange Lærlinge som det Antal værnepligtige, de skal erstatte. Da vi foreløbig har et Antal værnepligtige, hvis Antal i Aarets Løb varierer mellem 300 og 800, vil en blot tilnærmelsesvis Gennemførelse af Loven blive meget kostbar. Det vil være umuligt at underbringe dem samtidig med alle de Underkvartermestre og Mather, som skal underbringes og med den Rest af værnepligtige, som man vil blive nødt til at have, og det er mere end tvivlsomt, om man overhovedet kunde faa saa mange bruge Lærlinge. Man maa jo ikke glemme, at jo flere man antager om Aaret, desto mindre bliver deres Chancer for at blive Mather, end sige for at maa til at blive Kvartermestre.

Man er da ogsaa begyndt under mere beskedne Former. Der blev i Sommer averteret i en Del af Landets større Blade, og der indkom ca. 200 Ansøgninger. Deraf udtog man 60, der ansaaes for de bedst skikkede, og de blev saa indlogerede i Stanskipet. Først fik de en praktisk Uddannelse der, saa blev de fordelt i de udrustede Skibe; derefter kom de 1 Maaned med "Lossen", der viste sig som et meget godt Lærlingseskib, og nu er de paa en Skole. Men der er kun 35 tilbage af dem; Resten er enten blevet kedede af Marinen, eller Marinen er blevet ked af dem.

Inden jeg forlader Personellet skal jeg bemærke, at med de Antal, der er tilstaaet ifølge Normeringsloven, kan der i Fredstid paa een Gang udrustes 1 Orlogeskib, 6 Torpedobaade, "Lossen", "Henrik Gerner" og 5 Undervandsbaade foruden 3 Inspektionsskibe, 1 Opmaalingseskib og Kongeskibet. Dermed er Maksimumstørrelsen af Fremtidens Øvelseseskadrer givet.

Under Mobilisering, hvor man foreløbig har alt det Personel til Disposition, som blev afskediget i Sommer, foruden nogle andre Reservister, vil man kunne udruste 2 Orlogeskibe, 9 Torpedobaade, "Lossen", 3 Minestrygningsfartøjer, "Henrik Gerner" og 7 Undervandsbaade, foruden 3 Inspektionsskibe.

2. Divisionerne

omfatter alt Skibsmateriellet undtagen de Skibe til særligt Formaal, som jeg tidligere har omtalt. De af Skibene, som vedligeholdes, men som der ikke er Besætning til under Mobilisering, maa opfattes som en Materielreserve.

a. Skibsdivisionen omfatter "Olfert Fischer", "Peder Skram" og "Niels Iuel". Den er organiseret omtrent som tidligere. Chefen for Kystflaaden fungerer foreløbig som Chef for Divisionen. Der er et "Stamskib" med en lille fast Besætning, der besørger Tilsyn og Rondering i Skibene og i Torpedobaadsdivisionen, og som sammen med et Arbejdshold fra Kasernen besørger Eftersyns- og Vedligeholdelsesarbejder i Skibene.

I Stamskibet er Reserveofficersskolen og Læringskolen indkasereret. Chefen for Stamskibet er Chef for Læringskolen.

b. Torpedobaadsdivisionen er nu uafhængig af Skibsdivisionen. Den har sin egen Chef og sit eget Regskab. De værnepligtige, som anvendes til Eftersyn og Vedligeholdelse, er indkaserede paa Kasernen, medens Befalingsmænd og Mather møder til daglig Tjeneste.

Divisionen omfatter de 9 store Torpedobaade, 4 Bevogningsfartøjer og Værktøjskibet Grønsund.

Ved Divisionen afholdes 2 aarlige Maskinistskoler og endvidere en Forskole for Besætningerne til de Torpedobaade, som skal udrustes om Sommeren.

c. Mineskibsdivisionen omfatter "Lossen", 6 Minestrygningsfartøjer, 2 Minekraner og forskelligt mindre Fartøjsmateriel. Men den omfatter tillige det, der tidligere udgjorde Søminevæsenets Mineafdeling.

Divisionen har derfor ikke alene Tilsyn med og Vedligeholdelse af det Skibsmateriel, som jeg nævnte, men ogsaa af alt Minemateriel.

Desuden afholdes der aarligt 2 Rekrutskoler med Sejlskole i Minekran eller Minestryger.

Ligesom ved Torpedobaadsdivisionen har Mineskibsdivisionen sin egen Chef og sit eget Regskab. Det værnepligtige Personal er indkasereret paa Kasernen, medens Befalingsmænd og Mather møder til daglig Tjeneste.

d. Undervandsbaadsdivisionen omfatter "Henrik Germer" og 7 Undervandsbaade samt "Hekla". Den er ganske det samme, som den hidtil har været, saa jeg behøver ikke her at omtale den.

Ifølge Bemærkningerne til Lovens skal Divisionerne i saa vid Udstrækning som mulig med sit militære Personel udføre Tilsyns- og Vedligeholdelsesarbejder. Det er en meget økonomisk Foranstaltning, fordi en værnepligtig er meget billig Arbejdskraft, og selv Mather og Underkvartermestre er læst billigere Arbejdskraft end civile Arbejdere.

Hidtil har Divisionerne isvrigt gjort det samme, men det har ganske naturligt givet Anledning til en Del Protest fra de civile Arbejders Side, da de jo mener, at der derved tages en Del Arbejde fra dem. De vil ikke forstaa, at hvis det Arbejde, som gøres af det militære Personel, som Marinen af andre Grunde maa have, nemlig for at kunne besætte de udrustede Skibe, ikke maa gøres af de militære, men skal udføres af civile Arbejdere, saa har Marinen ikke Penge til at faa det udført, og saa faar de civile Arbejdere det jo alligevel ikke.

Hvor meget eller hvor lidt Arbejde det militære Personel faar Lov til at udføre, afhænger isvrigt til syvende og sidst af Ministeren personlig. De civile Arbejdere har jævnlig hevet sig om dette Spørgsmaal til den nylig afgaaede Minister, og han undlod ikke altid at give dem Medhold.

At lade det militære Personel udføre Eftersynsarbejder har ogsaa anden Betydning end den rent økonomiske. Det giver nemlig Personellet en meget værdifuld Uddannelse; det gælder særlig Maskinpersonellet og Minepersonellet. Det er et Led i deres Uddannelse, som er særlig nødvendigt, naar den Tid, Personellet kan udkommanderes, er saa kort, som den nu er.

Jeg begyndte med at omtale, at Chefen for Kystflaaden tillige med sin Stab skal lede de forberedende Arbejder til Flaademateriellets Optræden under Neutralitets- og Krigsforhold.

I den Anledning er der udarbejdet Arbejdsplaner for Mobilisering, og der er en Eskadreordre under Udarbejdelse. Men dette Arbejde er endnu ikke færdigt.

Jeg haaber nu, at jeg har gjort tilstrækkelig tydeligt Rede for Kystflaadens Væsen og skal hermed tillade mig at slutte af.

Indlæg

: Anledning af Hdm. Pastorups Foredrag i Soliente-
mantselskabet d. 20/12 1932.

Personel.

Befalingsmand

{ unge Døds. — ingen Erfaring
gamle Overmat. — unge Kundskaaber.

Menige

{ dygtige Specialarbejdere nødvendige
Loven sikrer ikke saadant Personel.

Skoler.

{ Deltager - Løff og vpl. Mark. — Reservetakt.
fremtidigt Ministerbygningsskureau vil for-
lenge Skolen med ca 1 Mge.

Bestillingsstillæg

kann til Løff.

Materiel

Beholdninger.

samme som hidtil.

Vealijeholdelse

{ — " — — — — — dog har man
med det indstrebende Personel maattet
sætte Farten op, hvilket kan være ubildigt
for Sprængstofeftersynet.

Krigsberedskab.

samme som hidtil.

Regnskab.

egent Budget i'egent Regnskab. egent Ansvat.

Mobilisering

inv. Ordning

alt forvinder.

Forslag under Forb.

1) Div Ch. hjemme — Koblens Minesp.

2) Løsven 1 Mge — — Fars.

1 Mge Dpt. 17 — — Koblens.

6 Minestr. — — Fars.

Andersen.

M I N E H E R R E R !

Indledning

I Anledning af Hr. Admiralens Foredrag som ogsaa berørte den nyoprettede Lærlingseskole, vil jeg gerne allerede nu ~~give~~ en Redegørelse for denne, idet jeg paa Grund af Udkommando med Hvidbjørnen er forhindret i senere at gøre dette.

Redegørelsen er maaske mere udførlig end man kan forvente ~~dette~~ skyldes mit Ønske om at være medvirkende til at Kendskab blandt Selskabets Medlemmer til den nye Lærlingseskole maa blive mere indgaaende end det var ~~til den~~ nu nedlagte D.O.Elevskole, som paa mange Omraader var en udmærket Skole.

Hvidbjørnen

Ved Annoncer i:

Berlinske Tidende
Politiken og
Socialdemokraten

} Hr. København og Sjælland

samt i

Aarhus Amtstidende
Nordjyllands Socialdemokrat
og endelig i

} Hr. Jylland

Fyens Venstreblad og
Svendborg Avis

} Hr. Fjernøstlandet, Jær.

blev der bekendtgjort, at Marinen antog unge Mennesker til Lærlinge i Søværnet fra ^{den} 1 Juli dette Aar.

Betingelserne var:

Betingelser

- 1) Alder 15 -17 Aar
- 2) Bestaa Legemsbedømmelsen og Synsprøven
- 3) Have gode Vidnesbyrd fra Folkeskolen.
- 4) og endelig bestaa en Modenhedsprøve.

Den sidste bestod i at skrive en Diktatstil og regne nogle ganske simple Regnestykker med hele Tal og Brøker.

Marinen bød de unge Mennesker: Fri Kost, Beklædning og Kvarter samt:

Ydelser

Daglig 40 Øre for det 1 Aar
 - 60 - - - 2 -
 - 80 - - - 3 -

+ 25 Procent Tillæg under Udkommando.

I Sverrig faar de svenske Skeppsgossar henholdsvis 15,25 og 35 Øre daglig.

1 Aar skulde der gives Lærlingene en almindelig Uddannel

beryller først senere i Freløst.

I August udvideres Fagene med

Signalering

Artilleri og

Splødsning.

Under Eksercerskolen forsvandt efter eget Ønske i Juli 8

Lærlinge og i Løbet af August atter nogle Stykker saa

Tallet kom ned paa 42 hvoraf et Par Stykker var syge.

For at skaffe lærlingene nogen Sejllads og Lejlighed til

at komme uden for Københavns Bølgebrydere sendtes de i

smaa Hold ud med de Torpedobaade som fra Torpedobaadsfor-
skolen i Arbejdstiden ~~sajlode~~ ^{var paa Sejllads i} Sundet ~~tyndt~~.

Da det paa dette Tidspunkt saa ud til at disse Sejlture

hvoraf der blev 1 a 2 til hver Lærling vilde blive al den

Sejllads, de unge Mennesker vilde faa inden næste Aar-

gang Lærlinge skulde møde, blev det bestemt at udkomman-

dere Lærlingene med den fra 26/8 - 30/9 udrustede Skole-

deling.

For at skaffe Plads i Baadene erstattede Lærlingene i fle-

re Tilfælde værnepligtige.

Da alle Lærlingene trods al Imødekommenhed fra Delingens

Side ikke kunde rummes i Fartøjerne forsøgte det at an-

bringe nogle Stykker i Opmaalingsfartøjet, hvor man mente

at de kunde gøre ~~Tjeneste~~ ^{Fyldsted}

Desværre var man om Bord af den Mening at der ikke kunde

skaffes Plads til dem.

Disse tiloversblevne, en halv Snes Stykker, lykkedes det

derpaa at faa om Bord i Beskytteren, hvor de i Nordsøen

fik udmerket Lejlighed til at stifte nærmere Bekendskab

med det veede Element og Søsygen.

Medens Lærlingene saaledes var ude ^{med} Lossen, Henrik Gerner,

Torpedobaadene og Beskytteren blev det bestemt at lade

Lossen komme ud med Lærlingene i en Maaned idet det mente

at dette kunde gøres for ca. 8000 Kr. hvilket ogsaa blev

overholdt.

Lossen var derefter ude fra Midten af Oktober til Midten

af November. og Budgettet blev overholdt.

Forskole

Skoleledingen

Lossen

Lærlingenes antal var paa dette Tidspunkt 40 og for at kunne rummes i Skibet udgik alle værnepligtige Fyrbødere, Frigængere og Dæksfolk, idet Lærlingene overtog alle disse Bestillinger.

Tjeneste

Dog beholdtes 1 værnepligtig til Hovmester i Søofficersmessen og 1 værnepligtig til Hovmester i Kvartermestermessen.

For ikke at lade samme Lærlinge tilbringe hele Togtet som jo kun var ^{en} Maaned, enten som Frigænger eller Fyrbøder skiftedes der rundt hver 6 Dag.

Alle Lærlingene kom paa denne Maade til at gøre Tjeneste paa Dækket mindst i 18 Dage, i Maskinen og paa Fyrplads i 6 Dage og ca. Halvdelen ^{af dem} desuden som Oppassere eller Kokke ^{assistent} i 6 Dage.

Hovedvægten om Bord blev lagt paa saadanne Fag som der ikke kan undervises i i Land f. Eks.

Styring, Lodhivning, Vagttjeneste, Rullemonstringer, Udlægning af Varpanker ect.

Fra Fredag Middag til Mandag Formiddag laa Skibet i Havn, de øvrige Dage var ^{det} ~~dele~~ under Gang i ca. Halvdelen af Tiden. Kun 2 Netter foretoges Sejllads, da der under Gang ^{maakte} holdtes Kvartersvagt, idet det fandtes paakrevet al-tid at have Redningsbaadsbesætning klar. ^{og Natsjells derfor vilde virke for brøkkende}

Under Gang besatte det ene Kvarter ^{ca 14 Mand} Posten og 4 Mand var altid beskæftiget ved Lodhivning, ^{afhængigt af Været} Resten af Vagten havde Øvelser med Udsætning af Redningsbaad og beskæftigedes med Skibsarbejder. For Eks. blev alle Spil, hvoraf der i Lossen er mange, af Lærlingene rensede, skrabe og alle malede. Næsten alt Træværk ^{blev} skrabet og malet.

Det andet Kvarter havde samlede Øvelser Eksercits, Signalering ect.

Disse Dage uden for Havn

Øvelser

Daglig, baade under Gang og til Ankers, udsattes og højstes alle Tartøjer 1 a 2 Gange idet Øvelserne udførtes som Bjærgningerulle.

Bjærgmænsmanøvre og Udsætning af Redningsbaad foretoges, naar Skibet var under Gang daglig en Snes Gange.

Der brugtes ca. 90 Ton Kul og udsejledes ca. 750 Sæmil ^{mest} med halv Kraft.

Ruten

Ruten var af Hensyn til Efteraarsvejret lagt gennem rolige Farvande: Grønsund, Guldborgsund, Svendborgsund, Alsund og Lillebælt med Anløb af Nykjøbing F. Svendborg Sønderborg og Vejle.

Besøg aflagdes paa Niels Bukh's Gymnastikhøjskole i Ollerup. I Sønderborg besøgte Dybbølstillingen og Museet paa Sønderborg Slot.

Udenfor Havn blev der gjort alt for at kvikke Lærlingene mest muligt op, til Gengæld blev der i Havn sørgt for deres Beskæftigelse paa ^{mere behagelig} bedste mulige Maade.

Her oplæses Skrivelser om Marstrand. *se vedlægges*

Da det er mig bekendt, at Mineskibets Besøg i Sverrig vil blive omtalt i T.f.S. skal jeg ikke her komme ind paa det. Efter Hjemkomsten med Lossen er Lærlingene atter afgaaet til Skibsdivisionen, hvor de er indkvarteret i Stamskibet. Ved dette Tidspunkt afgik 7 Lærlinge, heraf de 4 efter Skolens Ønske paa Grund af daarlig Bedømmelse, saaledes at Lærlingenes Antal nu er 35.

For til næste Aar at faa flere Ansøgere at vælge imellem og derved eventuelt blive i Stand til at antage et større Antal er der paa Lossens Togt gjort en Del Propaganda for at skaffe forøget Tilgang.

Inden Lossen anløb Havn havde vedkommende Bys samtlige Blade fra Skibets Chef modtaget en Meddelelse om Mineskibets Besøg samt en Redegørelse ^{for} Marinens Lærlingskole, Adgangsbestemmelserne, ^{Holdbærelse} og Avancementmuligheder. Redegørelsen omfattede ogsaa Togtets Rute og en Anmodning til Bladet om at meddele, at Skibet om Søndagen var tilgængeligt for Besøgende.

Samtlige Aviser i alle Byer har uden Hensyn til Partifarve optaget denne Redegørelse.

Da Aviser ikke kun er lokale men læses i hele Amtethar ^{de} Meddelelsen været spredt godt ud.

Besøget om Bord var da ogsaa meget talrigt og adskillige unge Mennesker eller deres Forældre har anmodet om yderligere Oplysninger.

Naar man til Sommer atter annoncører om Optagelse bør

Da Vjort absolut ikke

Skibsdivisionen

*Tak for Tøjsk
breds det al de
imod*

PropagandaNy Annoncering

Chefen
for
Mineskibet Lossen.

København, den 13/10 1932.

Nr.6.

Til

Marineministeriet.

I Ministeriets Sejlordre for Mineskibet Lossen som Skoleskib for Lærlinge er bestemt, at Togtet skal foregaa i danske Farvande.

Af nedennævnte Grunde skal man imidlertid tillade sig at henstille, at der gives Mineskibet Tilladelse til at anløbe en udenlandsk Havn.

Ved Antagelsen til Lærlingeskolen den 1'Juli d.A. mødte ca. 200 Ansøgere, unge Mennesker mellem 15 og 17 Aar, hvoraf antoges de ca. 60 bedst kvalificerede. Dette Antal er efterhaanden formindsket til 42, hvoraf endnu enkelte omgaaes med Planer om at trække sig tilbage.

Da Tilgangen til Marinens Mandskab, Matherne (Underkvartermesterskolen) ifølge Loven hovedsagelig skal tilvejebringes gennem Lærlingeskolen, vil det ses, at 200 Ansøgere af samme Kvalitet som i Aar antagelig er for faa, naar samtidig ogsaa Hensyn tages til, at det nu ved Antagelse af Elever til Underkvartermesterskolen viste sig, at kun et meget ringe Antal ønskede at gaa ind i Marinen ad denne Vej.

Dette synes at være et Bevis paa, at jo yngre de unge Mennesker er, des flere faar man, idet Ansøgere i denne Alder mere lader sig drage af Lyst og Trang til at se sig om og komme til Søs under militære Forhold end af Forventningen om, hvor høj en Løn, der kan opnaas.

For de ældre Ansøgere, Elevernes, Vedkommende er Forholdet formentlig omvendt, idet Lønnen staar i første Række, medens de øvrige Forhold er dem ret ligegyldige.

For Lærlingenes Vedkommende er Forældrenes Standpunkt som Regel det, at de intet har imod, at deres Drenges gaar ind i Marinen, selv om Lønnen er ringe, blot Stillingen er varig og sikker

og lover Avancement eller giver Anledning til paa eet eller andet Tidspunkt at gaa over i anden fast Virksomhed under Staten.

Ved Antagelsen i Aar blev alle Lærlingene spurgt om, hvorfor de ønskede at gaa ind i Marinen, og af deres Svar og af mine tidligere Erfaringer fra Dæksofficersselevskolen er ovennævnte Slutninger udledet.

At den nuværende Arbejdsløshed har sin væsentlige Andel i, at Lærlingeansøgernes Antal var stort i Betragtning af, at det var 1'Hold, er rimeligt, men selv om adskillige gaar ind i Marinen, fordi de ikke kan faa andet, er det at forvente, at de fleste - selv naar Tiderne bliver bedre - alligevel vil forblive, dels fordi Forholdene har tiltalt dem, og dels fordi de ikke har nogen civil Faguddannelse.

Lærlingeskolen maa da anse det for meget ønskeligt, at Lærlingenes Skoletid kommer til at forløbe paa en saadan Maade, at Lærlingene selv ønsker at forblive paa Skolen, samt at deres Omtale af denne overfor Venner og Bekendte bliver saaledes, at den virker fremmende for Tilgangen.

Allerede i Lærlingenes første Tjenestetid, som foregik i Stamskibet, var det tydeligt at spore, at det, Drengene saa hen til med Forventning, var at komme ud at sejle og se sig om.

Ved Udkommando navnlig med Øvelsesdelingen kom Lærlingene til Søs i en lille Maaned, men dette skete skolemæssigt set ikke under de heldigste Forhold, idet Lærlingene maatte spredes i mange Fartøjer, hvor Tjenestens Art og Togtets ringe Varighed ikke tillod at lægge videre Vægt paa selve Lærlingeuddannelsen.

Mineskibets forestaaende Togt byder derimod paa langt bedre Forhold, idet det kan foretages paa en saadan Maade, at det kommer til at staa som Lærlingenes mest tillokkende Periode i Skoleaaret, og ved deres Omtale heraf til andre, vil der kunne bidrages væsentligt til, at ogsaa andre søger ind som Lærlinge i Marinen.

Som Følge heraf er Mineskibets Sejlrute foreslaaet lagt saaledes, at der dels anløbes saadanne Byer, Nykjøbing F., Svendborg, Sønderborg, Vejle og Helsingør, hvorfra man kan forvente Tilgang og dels passeres saadanne Farvande, Grønsund, Guldborgsund, Svendborgsund, Alssund og Lille Bælt, som virker tiltalende, og hvor der er noget at se paa.

For at gøre Togtet endnu mere tillokkende tillader jeg mig at foreslaa, at Skibet anvender den sidste Uge paa et Besøg i fremmed Havn, da jeg af Erfaring ved, hvilken Oplevelse det er for Drengene at komme til "rigtig" Udland, noget som antagelig ikke ret mange af disse har været, og som deres Venner og Bekendte antagelig heller ikke har været og kun kan komme ud for ved at gaa ind i Marinen som Lærlinge.

Som en passende Havn tillader mig at foreslaa Marstrand med et kortvarigt Besøg i Gøteborg.

I Marstrand findes Skole for den svenske Marines Skepps gossar, svarende til de danske Lærlinge, og et Besøg her og paa Fæstningen Karlsten, Skuepladsen for en af Tordenskjolds berømteste Bedrifter, vil utvivlsomt være af meget stor Interesse for Drengene.

For Skolens Chef og Befalingsmand vil et Besøg ~~xxxxxxxx~~ paa den svenske Skole selvsagt være af overordentlig stor Interesse og Betydning.

sign. N. Michaelsen.

man bestille den sædvanlige kortfattede Annonce indsat i saa mange Aviser som Betalingen tillader, Annoncen bør vedlægges en udførligere Redegørelse ^{som} Aviserne efter al Sansynlighed ^{vil} benyttet som Textfyld, *uden Udgift for Staten.*

En Ordning som Marinen vel kan staa sig ved.

I Skibsdivisionen er Lærlingene nu anbragt paa Forbanjerne i Stamskibet.

1 Søofficer er Skoleforstander og til Tjeneste ved Skolen er 2 Kvartermestere og 1 Underkvartermester.

Dette Personal er tilsynsførende og Lærere og suppleres

i sidstnevnte Tilfælde med Stamskibets Personal.

Der undervises i:

- 2 Tjenestekendskab
- 2 Sømandskab
- 2 Splidning
- 2 Signalering
- 1 Vaabenlære
- 1 Sundhedslære
- 3 Vaabensøvelser
- 6 Legemsøvelser
- og af civile Fag Dansk, Regning og Skrivning
- 2+2 Divisionsarbejder.

Paa denne Skole har man strøget en hel Del af de Fag som Krafts udøvelse i Hærens og i Landvæsenet havde paabruget. D. O. L. er egentlige Tæner.

Skolen er delt i 2 Kvarterer som undervises hver for sig undtagen i Legemsøvelser som naturligvis drives under eet. Af Pladshensyn er Skibsdivisionens Arbejdshold afgivet til Kasernen, saaledes at der kun foruden Lærlingene, findes en Stambesætning paa en Snes Mand, hovedsagelig Frig. samt nogle Mækinister og Fyrbødere, samt Reservekadetskolen.

Lærlingenes Undervisning ^{tid} ligger fra endt Rengøring til Udskejning Kl. 1600. 2 Timer Formiddag og 3 Timer Eftermiddag. Om Aftenen tvungen Lektürelæsning.

I Undervisningstiden afgives hvert Kvarter 2 halve Dage til Divisionsarbejder d.v.s. i denne Tid benyttes de til den periodiske Prøvning af Meddelesesmidler og Optalling og Eftersyn af Haandvaaben. Skibsarbejder og Rengøring i Divisionens Materiel, o.s.v.

I disse Timer foretages ogsaa Sigteøvelser, S A Skydning og Undervisning i Musik. Alt Lærerspersonel er skaffet fra Stamskibets Besætning.

3 Kommanderende er Skoleforstander og Lærer i Tjenestekendskab.

Svensk Lov

Vinterhalvaaret

Fagfordeling

Undervisningstid

Lærere

De 2 Løjtnanter underviser i henholdsvis Dansk og Regning
Intendanten i Skrivning
Overlegen i Sundhedslære.

Kvartermesterpersonellet i Sømandskab
Signalering
Tovværksarbejder
Legensøvelser
Vaabensøvelser 7

Som Følge af at al Personal er indkaserheret i Forvejen
erholder ingen noget Lærarhonorar.

Musikdirigentens Løn.

Iøvrigt er der fastsat for teoritiske Fag 1 Kr.

og for praktiske Fag 2 Kr. pr. Time.

Da Lærlingene var henvist til at benytte Forbanjerne i O.
Fischer baade til Sove- og Skaffeplads og til Opholdsted
i saavel Undervisnings- som Fritid og dette maa betragtes
som uheldigt er nogle Lokaler i Hovedvagtens Stueetage
indrettet til Brug for Lærlings^{ne}skolen særlig i deres Fri-
tid. Lokalerne her til dette Formaal viste sig at være
udmærket egnede til dette og de benyttes endvidere til
Undervisningsbrug, da der ^{i Hovedvagtens} i Modsetning til om. Brod^{er} er
er baade lyst og luftigt.

Endvidere er et af ^{Hovedvagtens} Rum~~ene~~ blevet forsynet med Værktøj
og Høvlbænke til Brug til Fritidsarbejder.

Hovedvagten

Planbygningen

Planbygningen som ligger ved Siden af er ved at blive
delvis rømmet for det der oplagte Gods saaledes at Lærlin-
-geskolen her uafhængigt af Vejret kan foretage Mønstrin-
ger, Marchøvelser, Eksercits, Idræt herunder Haandbold.
I Kasernehavnen er det Mening at foraaet at henlægge
nogle Rojollar til Brug for Lærlingene i Fritiden.

En Lærling vil antagelig under de nuværende Indkasererier
forhold koste ca. 1500 Kr. om Aaret heri indbefattet 1 1/2
Maanedes Togt med Lossen. ^{in Aargang paa 50 bliver da ca 75000 Kr} ~~et ikke ringe Beløb.~~

For hele Uddannelsen, 3 Aar, vil det blive ca. 5000 Kr.

Med et Øvelseskibstogt med lossen paa 4 Mdr. bliver Tal-
let ca. 2000 Kr. om Aaret og hele Uddannelsen ca. 6000 Kr.

Lidt om Tal

som bekendt kan
statistik
blive brugt til
mange Ting.

BUDGET

Fra dette Tal bør man i Virkeligheden fradrage et ikke ringe Beløb, idet Lærlingene allerede fra 1'Aar gør Nytte i Skibsdivisionen og fra 2'Aar delvis erstatter Værnepligtige.

En D.O.Elev kostede i 1926 da Skolen havde 50 Elever ca. 3000 Kr. om Aaret, 4 Mdr. Togt indbefattet, i 1929 da Skolen havde kun 22 Elever kostede han det dobbelte 6000Kr. En D.O.Elevs hele Uddannelse, som varede 5 Aar, kom da op paa henholdsvis 15000 og 30000 Kr. at sammenligne med de nuværende Lærlinges Tal som incl. 4 Mdr. Togt bliver ca. 6000 Kr. *for hele Uddannelsen* her er intet Fradrag foretaget af Hensyn til Lærlingens Nyttevirkning.

D.O.Elevskolen kostede i 1929 med 22 Elever 43000 Kr. hvor af over Halvdelen ca. 22000Kr. var Lærarløn.

Kommer hertil et 4 Mdr. Togt som kan sættes til 8000Kr. kostede D.O.Elevskolen i 1929 ca. 123000 Kr.

Under denne Sum vil den nyoprettede Lærlingskole med 150 Lærlinge i 3 Aargange kunde holdes.

Budgettet for 1933-34 er ansat til 75000 Kr. der er regnet med de nuværende 35 Lærlinge i ældste Aargang og med 60 i den kommende Aargang.

De svenske Skeppsgossar koster det 3 Dobbelte af de danske Lærlinge, hvilket for en Del skyldes de svenske meget store Udgifter til civile Lærere.

Svenske

Medens vore Lærlinge lønnes med henholdsvis 40,60 og 80 Øre daglig faar Skeppsgossarne under Halvdelen nemlig: 15,25 og 35 Øre daglig.

Dette er et punkt hvor man antagelig kan spare adskillige Tusinder Kroner aarlig til Fordel for et længere Øvelses-togt for yngste Aargang.

AFSLUTNING

Naar Lærlingskolen med Tiden faar 3 Aargange vil den ikke kunde rummes i Skibsdivisionen.

En god Ordning set fra Skolens Side vilde det være at faa overladt Kaserneskipet Fyn, hvor der vil kunde skaffes gode Forhold med Hensyn til Plads, Lyd og Luft, og hvor Lærlingene kunne holdes for sig selv.

Amichael